

Erasmus University Rotterdam
Erasmus School of Economics
Accounting, Auditing and Control

Accounting kwaliteit in Brazilië na adoptie van IFRS

Student: Menno Noordermeer 386362

Scriptiebegeleider: Rien van Dongen

Abstract

Brazilië heeft in 2010 in een keer zowel IFRS en IFRS for SME geadopteerd. Deze paper onderzoekt of de accounting kwaliteit in Brazilië is verbeterd nadat IFRS en IFRS for SME in 2010 zijn geadopteerd.

Het deel over IFRS for SME wordt onderzocht door middel van literatuuronderzoek en het deel over IFRS wordt door middel van empirisch onderzoek onderzocht. In het deel over IFRS for SME beschrijft deze paper dat IFRS for SME tot stand is gekomen om te zorgen dat SMEs een makkelijkere versie van IFRS kunnen gebruiken. Dit kan dan voordelen opleveren zoals: kostenbesparingen vanwege verminderde accountinglasten en verbeterde vergelijkbaarheid van financiële verdragen. Deze paper geeft geen definitieve conclusie over of IFRS for SME de accounting kwaliteit daadwerkelijk verbetert in Brazilië. Daarnaast kan adoptie van IFRS for SME ook nadelen met zich meebrengen. Deze bestaan uit lastenverzwaring en slechter accounting onderwijs in Brazilië.

Het deel over de adoptie van IFRS voor beursgenoteerde bedrijven in Brazilië wordt onderzocht door regressieanalyse. Deze regressies zijn gemaakt op basis van drie onderzoeken in de accounting kwaliteit literatuur. Als data worden observaties van 54 beursgenoteerde bedrijven gebruikt over een periode van 2007-2016. Drie regressies besteden aandacht aan earnings management en een regressie bespreekt valuerelance. De resultaten van de regressies over earnings management zijn wisselend. Twee regressies stellen dat Earnings management is afgenomen na adoptie van IFRS for SME. De derde regressie geeft aan dat earnings management is toegenomen. De regressie over value relevance geeft ook wisselende resultaten. Zo neemt de valuerelance van earnings per share toe na adoptie van IFRS terwijl de valuerelance van bookvalue per share afneemt. Deze paper kan op basis van deze resultaten niet stellen dat de accounting kwaliteit stellig is verbeterd.

Keywords: Accounting kwaliteit, IFRS, IFRS for SME, SME, Brazilië, Earnings management, Timely loss recognition, Value relevance.

Table of Contents

HOOFDSTUK 1 Aanleiding	5
1.1 Introductie	5
1.2 Onderzoeksvraag en deelvragen	5
1.3 Academische relevantie	6
1.4 Methodologie	6
1.5 Opbouw scriptie	7
Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Bouwstenen IASB Framework	8
2.3 Agency theorie	10
2.4 Positieve accounting theorie	11
Hoofdstuk 3 IFRS FOR SME	13
3.1.1 Wie brengt IFRS for SME uit?	13
3.1.2 Problemen gebruik FULL IFRS door SME	13
3.1.3 IFRS for SME	14
3.1.4 Totstandkoming IFRS For SME	14
3.1.5 Verdere beweegredenen maken IFRS for SME	15
3.1.6 Doel van financiële verslagen van SMEs onder IFRS for SME	16
3.1.7 Beschrijving van een SME	17
3.1.8 Positie van IFRS for SME in de wereld	18
3.1.9 Implementatie IFRS for SME in Brazilië	18
3.1.10 Concrete situatie IFRS for SME in Brazilië	19
3.2 Voor en nadelen adoptie IFRS for SME	20
4. Empirisch deel	22
4.1 Basis voor empirisch onderzoek	22
4.1.1 Accounting kwaliteit en regressies door Lang et al.	22
4.1.2 Accounting kwaliteit en regressies door Houque et al.	25
4.1.3 Accounting kwaliteit en regressies door Ahmeda et al.	26

4.2 Data	27
4.3 research design	29
5. Resultaten	31
5.1.1 Regressie 1 DNI	31
5.1.2 Regressie 2 SPOS	31
5.1.3 Regressie 3 LNEG	32
5.1.4 Regressie 4 EPS en BVPS	32
5.2 Conclusie resultaten	33
5.3 Discussie empirisch deel	33
6. Conclusie	36
Bibliography	37

HOOFDSTUK 1 Aanleiding

1.1 Introductie

Brazilië is een van de weinige landen geweest die in een keer een complete adoptie van IFRS heeft uitgevoerd. In 2010 besloot de Comitê de Pronunciamentos Contábeis (CPC) dat zowel small en medium entities (SMEs) als beursgenoteerde bedrijven een IFRS standaard moeten gebruiken. Dit paper onderzoekt wat voor gevolgen dit heeft voor de accounting kwaliteit.

Een wereldwijde trend in de accountingwereld van de laatste 15 jaar is het adopteren van de International Financial Reporting Standard (IFRS) als standaard voor financiële verslaggeving of het convergeren van nationale wetgeving naar IFRS. Zo is het mogelijk voor niet beursgenoteerde bedrijven hun jaarrekeningen te deponeren onder IFRS. IFRS is voor beursgenoteerde bedrijven in veel landen verplicht. Zo is het sinds 2005 voor beursgenoteerde ondernemingen in de Europese Unie verplicht IFRS toe te passen. Het doel van de International Accounting Standards Board (IASB) is het brengen van transparantie, accountability en efficiency in de financiële markten rondom de wereld. Dit wil de IASB voornamelijk bereiken door het uitbrengen van algemeen geaccepteerde accountingstandaarden. Deze accountingstandaarden waren vooral gericht op de behoeftes beursgenoteerde bedrijven. De financiële markten rondom de wereld bestaan echter uit veel meer dan alleen beursgenoteerde bedrijven. Zo schat de IASB dat 99% van alle bedrijven bestaan uit MKB-bedrijven en dat deze gemiddeld zo'n 65% van de toegevoegde waarde in een economie vormen. Ondanks deze cijfers heeft de IASB het maken van een uniforme standaard voor MKB-bedrijven pas sinds 2004 als punt op de agenda staan. In 2009 is door de IASB met een hoop beroering de eerste algemene accountingstandaard voor SMEs uitgebracht. Deze accountingstandaard wordt de IFRS for Small and Medium Entities genoemd (IFRS for SME). In 2010 is IFRS for SME net zoals IFRS geadopteerd in Brazilië.

1.2 Onderzoeksvraag en deelvragen

De onderzoeksvraag luidt: *Verbetert de invoering van IFRS en IFRS for SME de accounting kwaliteit voor bedrijven in Brazilië?*

Deze paper beantwoordt de onderzoeksvraag door de beantwoording van de volgende deelvragen:

1. *Verbetert IFRS for SME de accounting kwaliteit van SMEs?*

Om een duidelijk beeld te krijgen van de kwaliteit van IFRS for SME kijkt deze paper eerst naar hoe, waarom en met welk doel IFRS for SME is gemaakt. Daarna gaat deze paper in op wat de voor- en nadelen zijn van IFRS for SME wanneer jurisdicties deze standaard adopteren. Deze paper beantwoordt de deelvragen die over IFRS for SME gaan in algemene zin. Daarna beschrijft deze paper het effect van IFRS op de accounting kwaliteit van financiële verslaggeving van Braziliaanse beursgenoteerde bedrijven. Dit door middel van het opstellen van een aantal regressies die gebaseerd zijn op eerdere onderzoeken naar accounting kwaliteit. De deelvragen die hierbij horen zijn de volgende:

2. *Zorgt de invoering van IFRS voor beursgenoteerde bedrijven in Brazilië ervoor dat earnings management afneemt?*

Hierbij houdt earnings management in dat het management van een bedrijf het netto-inkomen kan beïnvloeden door middel van accounting. Des te meer het management de mogelijkheid heeft om het voor hen gewenste resultaat te rapporteren door middel van de gebruikte accountingregels des te meer dit duidt op mindere accounting kwaliteit. Om dit te onderzoeken worden een tweetal regressies opgesteld.

3. *Zorgt de invoering van IFRS voor beursgenoteerde bedrijven in Brazilië ervoor dat timely loss recognition toeneemt?*

Timely loss recognition houdt in dat grote verliezen door bedrijven ook gerapporteerd worden in het jaar dat de verliezen daadwerkelijk zijn geleden. Wanneer het management van bedrijven makkelijker grote verliezen kunnen uitsmeren over andere jaren dan wordt dat gezien als lagere accounting kwaliteit.

1.3 Academische relevantie

Vooropgesteld kan gesteld worden dat in de acht jaar dat IFRS for SME bestaat er relatief weinig onderzoek naar dit onderwerp gedaan is. De onderzoeken die gedaan zijn hebben vooral te maken met harmonisatie van IFRS met nationale wetgeving. Die onderzoeken gaan vooral over de positie van IFRS for SME in een bepaald land. Daarnaast zijn er nog enkele surveys uitgevoerd om te peilen welke bedrijven uit welke landen warmlopen voor adoptie van IFRS for SME. Grote onderzoeken naar de kwaliteit van IFRS for SME bekijken zijn nog niet gedaan. Dit terwijl dat bij de adoptie van IFRS wel het geval was. Redenen daarvoor kunnen de volgende zijn:

- IFRS for SME is te recent ingevoerd om grootschalig onderzoek te doen;
- te weinig bedrijven, voornamelijk in Europa, gebruiken IFRS for SME;
- data van private bedrijven zijn moeilijker te verzamelen dan voor beursgenoteerde bedrijven.

Deze paper is daarnaast relevant omdat het de accounting kwaliteit na adoptie van IFRS onderzoekt. Dit soort onderzoek is al vele malen eerder gedaan echter is er nauwelijks zulk onderzoek gedaan voor het land Brazilië. Dit is toch opmerkelijk te noemen omdat dit een van de grootste economieën ter wereld is die IFRS vrij plotseling heeft ingevoerd.

1.4 Methodologie

Deze paper beantwoordt de opgestelde onderzoeksvraag en deelvragen in grofweg twee delen. Het eerste deel is van een algemenere aard en beantwoordt de deelvragen door middel van literatuuronderzoek. Deze scriptie had graag de accounting kwaliteit van IFRS for SMEs willen meten aan de hand van regressies. Dit is echter niet mogelijk gebleken omdat de informatie die hiervoor nodig is niet te verkrijgen is. De informatie die beschikbaar is van SMEs in Brazilië in de periode 2007-2016 is schaars te noemen en bij lange na niet genoeg om regressieanalyse op toe te passen. Het tweede deel zal specifiek ingaan op de accounting kwaliteit van de financiële verslaggeving van Braziliaanse beursgenoteerde bedrijven. Dit gebeurt door regressieanalyses.

De informatie die beschikbaar is over 2007-2016 van deze beursgenoteerde bedrijven is hiervoor wel genoeg.

1.5 Opbouw scriptie

Als eerste behandelt deze paper de theorieën die het gebruik en bestaan van de accountingstandaarden kan verklaren. De paper behandelt zowel de normatieve theorieën als de positieve theorieën. Daarna bespreekt deze paper de totstandkoming van IFRS for SME tot de implicaties van het gebruik van IFRS for SME in Brazilië.

Vervolgens wordt de literatuur waarop de regressievergelijkingen die accounting kwaliteit van beursgenoteerde bedrijven in Brazilië kwantificeren beschreven en uitgelegd. Hierna volgt een beschrijving van de data en regressievergelijking die worden gebruikt. Daaropvolgend presenteert deze paper de resultaten waarover dan een discussie volgt.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een weergave van de bestaande accounting theorieën en behandelt de theorieën die voor dit onderzoek relevant zijn. Een algemeen geaccepteerde accounting theorie bestaat heden ten dage nog niet. De twee grootste stromingen zijn de normatieve accounting stroming en de positieve accounting stroming. Het verschil tussen deze twee is dat de normatieve stroming een voorschrijvend oftewel normerend karakter heeft terwijl de positieve stroming verklarend en descriptief is. Als eerste wordt de normatieve accounting stroming behandeld.

Een normatieve accounting theorie probeert een accounting methode voor te schrijven. De normatieve theorieën zijn gebaseerd op oordelen over het type informatie dat men nodig heeft in accounting. De verschillende normatieve theorieën geven voorschriften over hoe het proces van financiële accounting zou moeten worden gevoerd.

Voor dit onderzoek is het Conceptual Framework for accounting van belang. Dit Conceptual Framework bestaat van binnenuit weer uit normen en uitgangspunten van accounting. Er is geen definitieve kijk op wat een Conceptual Framework zou moeten inhouden. De FASB ontwikkelde als een van de eerste instanties een framework in accounting. Zij definieerden dit framework als "Een coherent systeem van samenhangende doelen en grondslagen die verwacht worden te leiden tot consistente standaarden". Het Conceptual framework bevat vooral voorschriften over hoe bepaalde acties zouden moeten worden geclassificeerd in financiële verslagen. Daarom worden deze gezien als een normatief kader. Voor dit onderzoek is het IASB Framework for the preparation and presentation of financial statements van belang. Uit dit framework zijn IFRS en indirect IFRS for SME voortgevloeid. In 2015 heeft de IASB een exposure draft voor een verbeterd framework gepubliceerd. Dit onderzoek behandelt echter het framework dat nu nog functioneert omdat dit het framework is waar IFRS for SME op is gebaseerd. Verder is de exposure draft nog geen finale versie van het veranderende framework. IFRS for SME is ontwikkeld door de fundamentele concepten uit het IASB framework for the preparation and presentation of financial statements te gebruiken en de behoeften en kosten-baten overwegingen van gebruikers mee te nemen. Het framework van de IASB bestaat op dit moment uit negen verschillende bouwstenen. (IASB, 2008).

2.2 Bouwstenen IASB Framework

Omdat dit framework de basis is van IFRS for SME behandelt deze scriptie de bouwstenen van dit framework. De eerste bouwsteen gaat over de definitie van financiële verslaggeving. Om tot een bruikbaar framework te komen is het nodig dat er overeenstemming is over wat financiële verslaggeving inhoudt. De IASB heeft dit als volgt gedefinieerd: "Informatie verstrekken over de financiële positie, prestatie en veranderingen in de financiële positie van een entiteit die nuttig is voor een breed scala aan gebruikers bij het maken van economische beslissingen". Op basis van dit doel worden onderliggende aannames en kwalitatieve kenmerken van financiële informatie bepaald om gebruikers in staat te stellen economische beslissingen te nemen.

Het tweede blok van het IASB framework beschrijft de definitie van de rapporterende entiteiten. Hierbij staat de vraag centraal aan welke karakteristieken een entiteit moet voldoen om de noodzaak te hebben aan algemene financiële verslagen. Met algemene financiële

verslagen wordt bedoeld dat deze verslagen aan de behoefte van een doorsnede van gevarieerde gebruikers voldoen. IASB houdt bij het bepalen van een rapporterende entiteit een ruime definitie aan: "Het framework is van toepassing op de financiële verslaggeving van alle commerciële, industriële en zakelijke rapporterende entiteiten, ook in de publieke of private sector. Een rapporterende entiteit is een entiteit waarvoor er gebruikers zijn die op de jaarrekening rekenen als hun belangrijkste bron van financiële informatie over de entiteit". Of een entiteit moet worden geclassificeerd als een rapporterende entiteit hangt voor een groot deel af van de informatiebehoefte die gebruikers hebben. (Hierbij kan opgemerkt worden dat het voor lange tijd uitblijven van IFRS for SME best opmerkelijk is gezien het feit dat het framework wel duidelijk rekening houdt met niet beursgenoteerde entiteiten).

Het derde blok beschrijft de gebruikers van financiële verslagen. Het Conceptual Framework is ontworpen om aan de informatiebehoefte van een breed scala gebruikers te voldoen. IASB geeft in haar framework aan dat er de volgende groepen gebruikers zijn: investeerders, werknemers, geldschieters, leveranciers, klanten, de overheid en haar agentschappen en het publiek. Daarbij moet het volgende worden opgemerkt: hoewel IASB een grote variëteit van groepen als gebruikers classificeert geeft IASB aan dat boekhoudkundige informatie die is ontworpen om te voldoen aan de informatiebehoefte van investeerders ook zal voldoen aan de behoeften van de andere geïdentificeerde gebruikers. Dit beeld wordt echter tegengesproken door een groep academici (C. Deegan, 2011). Een ander belangrijk punt bij de 'bouwsteen' van gebruikers van financiële verslagen is de mate van expertise in accounting die bij gebruikers aanwezig geacht wordt. Het IASB framework gaat uit van het volgende: "Van gebruikers wordt aangenomen dat zij kennis hebben van bedrijfs- en economische activiteiten en boekhouding en zij bereid zijn om de informatie met redelijke zorgvuldigheid te bestuderen".

Het vierde blok gaat over het doel dat algemene financiële verslaggeving heeft. Een veel genoemd doel van financiële verslagen was vroeger het in staat stellen van buitenstaanders om het management te controleren. Oftewel dat de middelen die zij aan het management hebben toevertrouwd worden gebruikt voor de bedoelde doeleinden. Daar is later bijgekomen dat gebruikers door financiële verslaggeving in staat gesteld moeten worden om rationele economische beslissingen te nemen. Dit laatste is nu het voornaamste doel dat IASB beoogt. De IASB zegt verder dat economische beslissingen voornamelijk gemaakt zouden moeten worden op basis van de cash flows die een bedrijf in de toekomst genereert. Daarbij zegt hij dat gebruikers van de financiële verslagen beter in staat zijn de toekomstige cash flows in te schatten wanneer zij worden voorzien van informatie die zich richt op de financiële positie, prestatie en veranderingen in financiële positie van een bedrijf (IASB par. 15).

Het vijfde blok is een klein deel dat gaat over de onderliggende veronderstellingen die het IASB framework heeft. Deze veronderstellingen zijn dat accounting moet gebeuren op basis van accrual accounting en dat ervan uit moet worden gegaan dat een bedrijf in de voorzienbare toekomst doorgaat met zijn bedrijfsvoering.

Het zesde blok geeft aan wat de kwalitatieve karakteristieken van financiële verslaggeving. Deze karakteristieken zijn al genoemd in het kopje 'doel van financiële verslagen van SME's onder IFRS for SME'.

Blok nummer zeven beschrijft de elementen die een financieel verslag moet bevatten. De IASB noemt de volgende vijf elementen: assets, liabilities, equity, income en expenses.

Nummer acht omschrijft de recognition criteria. Dit blok geeft aan of een item moet worden erkend in het financiële verslag. Een item dat de voldoet aan de definitie van een element moet worden erkend wanneer:

- het waarschijnlijk is dat in de toekomst een economisch profijt dat verband houdt met het item naar het bedrijf toe of af stroomt;
- het item heeft een kostprijs of waarde die betrouwbaar kan worden gemeten.

Blok nummer negen beschrijft de measurement principes. De IASB geeft aan dat er twee measurement bases zijn: historical cost and current value. De laatste kan dan worden verdeeld in fair value en waarde van bezit in gebruik en fulfilment value for liabilities.

Deze normatieve bouwstenen zijn de basis waarop IFRS en IFRS for SME is gevormd (IASB, 2008), maar ook FASB.

2.3 Agency theorie

Een theorie die belangrijk kan zijn bij het verklaren waarom er een accounting standaard is en waarom die standaard deze vorm is de Agency Theorie. De agency theorie kent zijn oorsprong uit de late jaren '60 van de vorige eeuw. Agency theory houdt zich bezig met de agency relationship. Dit is een relatie waar een partij (de principaal) werk delegeert aan een andere partij (de agent) die dit werk uitvoert. Agency theorie beschrijft deze relatie door middel van een metafoor van een contract. Agency theory gaat verder in op de twee problemen die kunnen ontstaan in zo'n agency relationship. Het eerste probleem kan zijn dat de verlangens of de doelen van de agent anders zijn dan die van de principaal en daarbij dat het moeilijk is voor de principaal om te controleren wat de agent daadwerkelijk aan het doen. Het tweede probleem kan zijn dat de agent een andere houding heeft ten opzichte van risico dan de principaal. Hierdoor kunnen de principaal en de agent andere acties preferen omdat zij anders met risico omgaan. Omdat de eenheid van het analyseren van de principaal-agent probleem een contract is, ligt de focus van deze theorie op het bepalen van het meest efficiënte contract. Daarbij wordt rekening gehouden met veronderstellingen over personen, organisaties en informatie. Veronderstellingen over personen zijn dat zij: handelen uit zelf interesse, rationeel zijn en risico avers zijn. Van organisaties dat mensen in een organisatie verschillende doelen hebben. En de veronderstelling over informatie is dat dit een goed is dat een prijs heeft en gekocht kan worden. Er zijn twee stromingen te beschrijven in de agency theorie. De positieve en een normatieve De positieve stroming richt zich op situaties waar de principaal en de agent tegenstrijdige doelen hebben en beschrijven dan governance mechanismen die het zelf dienen van de agent zo veel mogelijk limiteren. Vanuit een theoretisch perspectief heeft de positieve stroming zich vooral beziggehouden met het beschrijven van governance mechanismen die het principaal-agent probleem tegen moeten gaan. Hier zijn twee hypothesen uit ontstaan. De eerste is: Wanneer het contract tussen principaal en agent op het resultaat is gebaseerd, zal de agent sneller geneigd zijn in het belang van de principaal te handelen. Deze hypothese komt er op neer dat wanneer het contract de beloningen geeft op acties van de agent die in lijn zijn met wat de principaal wil de agent dit sneller geneigd is om te doen. De tweede hypothese is: Wanneer de principaal informatie heeft om het gedrag van de agent te controleren, dan is de agent meer geneigd om in de belangen van de principaal te handelen. Dit komt er op neer dat

wanneer er informatiesystemen zijn die de principaal goed kunnen inlichten (geen informatie-assymetrie) over wat de agent echt aan het doen is, zal dat opportunistische van de agent tegengaan omdat de agent beseft dat de principaal niet te misleiden is. De principaal-agent stroming houdt zich bezig met een algemene theorie die toe te passen is op principaal-agent problemen. In tegenstelling tot de positieve stroming is deze stroming meer abstract en wiskundig. Zoals men kan verwachten bij een formele theorie. Uit deze stroming is nog een hypothese ontstaan die belangrijk is voor accounting theorie. Deze is: Informatiesystemen zijn positief gerelateerd aan gedragsgebonden contracten. Wanneer de principaal het gedrag van de agent niet kan controleren dan zal de principaal investeren in informatiesystemen. De informatiesystemen zullen het gedrag van de agent kenbaar maken en ervoor zorgen dat de informatie-asymetrie verdwijnt. Onder het volgende kopje zal verder worden ingegaan op deze hypothesen. Het is belangrijk op te merken dat de positieve stroming en de normatieve stroming niet tegen elkaar ingaan maar elkaar juist aanvullen (Eisenhardt, 1989).

2.4 Positieve accounting theorie

Dit deel behandelt de positieve accounting theorie. Een positieve theorie is een theorie die specifieke fenomenen wil verklaren en voorspellen (Watts 1995). Voor dit onderzoek is vooral het onderzoek dat is gedaan door Watts en Zimmerman van belang. Watts en Zimmerman beschrijven de positieve accounting theorie als volgt: "Positieve accounting theorie is belast met het verklaren van de boekhoudkundige praktijk. Het is bedoeld te verklaren en te voorspellen welke bedrijven bepaalde methoden zullen gebruiken of juist niet gebruiken. Maar het zegt niets over welke methode een firma zou moeten gebruiken."

De positieve accounting theorie bouwt mede voort op de beginselen die in de agency theory zijn neergelegd. Het eerste positieve accounting onderzoek begon in de jaren zestig. Er werden toen voor het eerst empirische finance methoden toegepast op financiële verslaggeving. Uit deze empirische onderzoeken werd de assumptie aangenomen dat accounting cijfers informatie verstrekken voor het maken van investeringsbeslissingen op de effectenbeurs. Deze assumptie wordt de 'information perspective' genoemd. Dit perspectief werd gebruikt om de relatie tussen de financiële verslaggeving en de aandelprijs van een bedrijf te onderzoeken. Echter hebben onderzoeken die hierop gebaseerd zijn niet geleid tot hypothesen die het gebruik van bepaalde accountingstandaarden bepalen (Zimmerman & Watts, 1990). De reden hiervoor was dat de finance theory die gebruikt werd om het empirische onderzoek te doen niet kan verklaren waarom het veranderen van de accounting methode de waarde van een bedrijf zou kunnen veranderen. De finance theorie ging er in die tijd namelijk van uit dat informatie kosteloos is en dat er geen transactiekosten zijn. Wanneer de accounting methode geen invloed heeft op de belasting die betaald moet worden, kan het ook geen effect hebben op de waarde van een bedrijf. Dan kan niet verklaard worden waarom een bepaalde accounting methode is gekozen. Om te kunnen voorspellen en verklaren waarom een bepaalde accounting methode wordt gebruikt zijn transactiekosten en informatiekosten geïntroduceerd. Deze zijn voor een groot deel gebaseerd op de hierboven beschreven agency theory. Deze agencykosten zijn voor accountants van groot belang omdat de accountingmethode die wordt gekozen helpt bij het verkleinen van die agencykosten. Wanneer de informatie in de financiële verslagen van betere kwaliteit is dan is de principaal beter geïnformeerd over hoe de agent zijn taken uitvoert. Hierdoor kan de principaal beter ingrijpen wanneer de agent uit zelf interesse handelt

en daarnaast durft de agent minder snel niet in het belang van de principaal te handelen omdat de agent weet dat de principaal dit gedrag kan controleren.

Naast transactiekosten en informatiekosten zijn er door de jaren heen in de onderzoeken steeds meer agencykosten toegevoegd die helpen bij het verklaren waarom een bepaalde accounting methode wordt toegepast. Voorbeelden van deze kosten zijn controle kosten, bindingskosten, kosten die ontstaan uit disfunctionele beslissingen etc. Deze kosten worden in de positieve accounting literatuur contracting costs genoemd. Een belangrijke perspectief in de positieve accounting theorie is het opportunistische perspectief. Deze houdt in dat managers (agenten) uit zelf interesse handelen. Zij kiezen voor een bepaalde accountingmethode wanneer dit voor hen zelf toegevoegde waarde heeft. Dit perspectief heeft een aantal hypothesen opgeleverd. De eerste daarvan is de bonus plan hypothese. Deze hypothese stelt het volgende: wanneer de vergoeding van managers is verbonden met een prestatie die gebaseerd is op accounting dan zal de manager accounting gebruiken om de prestatie zo hoog mogelijk te laten lijken. Een voorbeeld hiervan is dat managers andere afschrijvingsmethoden gebruiken om in bepaald jaren een hogere winst te behalen. Een andere hypothese is de debt/equity hypothese. Deze hypothese stelt dat wanneer de debt/equity ratio hoger is de managers meer geneigd zijn om accountingmethoden te gebruiken die het inkomen verhogen. Hoe hoger de debt/equity ratio des te groter is de kans dat het bedrijf kosten moet maken omdat het zich niet kan houden aan de overeenkomsten in een schuldcontract (Kalay, 1983). De derde hypothese is de political cost hypothese. Deze houdt in dat bedrijven geneigd zijn om de gerapporteerde winsten zo laag mogelijk te houden. Bedrijven met grote winsten trekken namelijk de aandacht van politici. Politici kunnen kosten opleveren in de vorm van reguleringen (Zimmerman R. W., 1986).

De hierboven beschreven theorie geeft uitleg en vormt theoretische verklaring waarom accountingstandaarden zoals IFRS en IFRS for SME bestaan en gebruikt worden. De accountingstandaarden zorgen ervoor dat de informatie-assymetrie tussen principaal en agent kleiner worden. Hoe kwalitatief beter de accountingstandaard is des te kleiner de informatie-asymmetrie tussen principaal en agent is. Wanneer de informatie-asymmetrie kleiner is zijn een groot deel van de agencykosten ook kleiner (Zimmerman & Watts, 1990).

Hoofdstuk 3 IFRS FOR SME

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de deelvraag: Wat is IFRS for SME en haar doel?

3.1.1 Wie brengt IFRS for SME uit?

IFRS for SME wordt uitgebracht door de IFRS Foundation. De IFRS-foundation is een non-profit organisatie die is opgericht voor het publieke belang. De IFRS Foundation streeft ernaar een enkele set van hoogwaardige, begrijpelijke, uitvoerbare en globaal aanvaarde accountingstandaarden te ontwikkelen. Daarbij probeert het deze standaarden te promoten en het adopteren van de standaarden te faciliteren. De IASB is het bestuur van de foundation die is belast met het opstellen van accountingstandaarden. Dit bestuur bestaat uit een onafhankelijke groep deskundigen met praktijkervaring in het opstellen van deze standaarden. Ook is het bestuur qua herkomst geografisch gevrieerd samengesteld.. Waar dit eerst niet het geval was heeft de IASB in 2005 de taak op zich genomen ook voor niet beursgenoteerde bedrijven naar een enkele, wereldwijde standaard te streven. Dit zodat er tussen nationale regelgevingen geen tegenstrijdigheden meer ontstaan. De IASB is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en publiceren van IFRS en IFRS for SME. *Hoofdstuk 3* gaat verder in op waaruit IFRS for SME ontstaat. De IASB wil uiteindelijk bereiken dat overal ter wereld een variant van IFRS wordt gebruikt voor financiële verslaggeving (IFRS Foundation, 2017).

3.1.2 Problemen gebruik FULL IFRS door SME

Er is een groot deel van niet-beursgenoteerde ondernemingen dat geen IFRS gebruiken. Mogelijke redenen daarvoor kunnen de volgende zijn:

- 1. Het gebruik van IFRS kan ervoor zorgen dat de financiële overzichten hun doel missen. Gebruikers van jaarrekeningen van niet-beursgenoteerde ondernemingen zijn vaak in andere zaken geïnteresseerd dan gebruikers van jaarrekeningen van beursgenoteerde bedrijven. Zo zijn de gebruikers van jaarrekeningen van niet-beursgenoteerde bedrijven vaak meer geïnteresseerd in korte termijn cash flow, liquiditeit en solvabiliteit. Gebruikers van jaarrekeningen van SMEs zijn in veel gevallen bijvoorbeeld nieuwe zakenpartners. Deze potentiële zakenpartners willen weten hoe de onderneming er op dit moment voor staat en zijn dan vooral geïnteresseerd in de korte termijn situatie omdat dat de periode is waarin zij betaald willen krijgen (Mackenzie, et al., 2015);
- 2. IFRS is te complex. IFRS is met name gericht op het in kaart brengen van de financiële positie van beursgenoteerde bedrijven. Hierdoor komen in IFRS bepalingen voor die niet-beursgenoteerde bedrijven niet nodig hebben. Een voorbeeld hiervan is het bepalen van de goodwill. Volgens IFRS moet de bepaling van goodwill, door middel van de impairment test, elk jaar opnieuw gebeuren. Voor sommige, niet-beursgenoteerde bedrijven is deze harde verplichting niet nodig. Bepaling van goodwill is voor dit soort

bedrijven vaak alleen nodig wanneer zij zelf een bedrijf overnemen. Het daarna elk jaar moeten bepalen van de goodwill door middel van de in IFRS beschreven impairment test brengt voor dit soort bedrijven een complexe lastenverzwaring mee (E&Y, 2010).

- 3. Gebruik van IFRS is te belastend. Omdat IFRS vooral is gericht op beursgenoteerde bedrijven kan deze voor niet-beursgenoteerde bedrijven te complex zijn. Deze complexiteit vergt veel moeite van niet-beursgenoteerde bedrijven terwijl zij zelf en de gebruikers van de financiële overzichten niet bij het resultaat gebaat zijn. Toepassing van IFRS kan dan van de onderneming niet-aanwezige deskundigheid vragen, waar het verkrijgen van die deskundigheid relatief veel kosten met zich meebrengt.

De IASB nam kennis van deze klachten en op basis van de kernwaarden transparantie, accountability en efficiency besloot zij in 2005 te beginnen met het opstellen van een simpelere IFRS voor niet-beursgenoteerde ondernemingen (IFRS for SME).

3.1.3 IFRS for SME

IFRS for SME is eigenlijk de 'light' versie van IFRS. Het is specifiek gericht op SMEs en hun behoeften. Wat deze precies inhouden wordt verderop besproken. Dit wordt duidelijk wanneer gekeken wordt naar het aantal pagina's dat beide standaarden bevatten. Zo bevat IFRS bijna 3000 pagina's en IFRS voor SME maar 280.

IFRS for SME tracht vijf soorten simplificaties in de standaard te verwerken. Zo laat het sommige onderdelen uit IFRS die niet van toepassing zijn op SMEs helemaal weg. Verder zijn sommige opties voor accountingbeleid, die wel zijn toegestaan onder IFRS, niet toegestaan onder IFRS for SME. Ook zijn veel measurement- en recognitionbeginselen vereenvoudigd. Daarnaast zijn minder disclosures nodig. En tenslotte, is de tekst geschreven in simpel Engels zodat het makkelijker te begrijpen en te vertalen is (IASB, 2015).

3.1.4 Totstandkoming IFRS For SME

De IASB volgt bij het maken van een nieuwe standaard altijd eenzelfde proces. Dit proces wordt door de IASB het Due process genoemd. Wanneer de IASB besluit dat een nieuwe standaard zal worden opgesteld, gaat dit als volgt. Als eerste wordt een exposure draft opgesteld. Een exposure draft bestaat uit een specifiek voorstel in de vorm van een 'normale' standaard. Het verschil tussen een 'normale' standaard en een exposure draft zijn de volgende twee dingen (IASB, 2013):

- De conclusies zijn geschreven om de motivering van de IASB voor het voorstel uit te leggen en zijn geen ontwerp voor de motivering van de uiteindelijke standaard;
- Uit de draft voortkomende amendementen hoeven niet in detail worden uitgelegd zoals dat bij een uiteindelijke standaard wel het geval is.

De exposure draft is voor IASB de manier om het publiek te informeren over hoe zij de nieuwe standaard willen opstellen. Daarbij nodigt de IASB de belanghebbenden op commentaar te leveren op de exposure draft. Hierdoor kan de IASB bepaalde punten, die door het publiek als belangrijk worden gezien, in overweging nemen. De periode waarin commentaar geleverd mag worden is 120 dagen. De exposure draft van IFRS for SME is in 2007 uitgebracht. Veel gehoorde klachten over de exposure draft waren:

- Exposure draft IFRS for SME zou een compleet zelfstandige standaard moeten zijn zonder verwijzingen naar FULL IFRS;
- De exposure draft heeft te weinig rekening gehouden met dochterondernemingen waarvan de geconsolideerde financiële verslagen door het moederbedrijf worden opgemaakt in FULL IFRS;
- Verdere versimpeling van recognition and measurement principles is vereist;
- Disclosures kunnen verder versoepeld worden

Na het overwegen van het commentaar heeft IASB in 2009 de eerste standaard IFRS for SME gepubliceerd. Het commentaar op de uiteindelijke versie was niet mild. Zo vonden veel partijen dat IFRS for SME nog steeds te complex was. Maar ook dat op bepaalde gebieden in veel keuzevrijheid in accountingopties was ontnomen. Nadat een standaard is uitgegeven houden IASB leden en de technische commissie van de IFRS Foundation vergaderingen met belanghebbende partijen. Om te kijken welke problemen voortvloeien uit de praktische implementatie van de standaard. Hieruit zijn de amendementen op de standaard uit 2009 ontstaan. In 2015 zijn deze amendementen definitief opgenomen in de standaard. De twee belangrijkste amendementen gingen over:

- Het toestaan van het gebruik van een herwaarderingsmodel voor materiële vaste activa;
- Het op dezelfde lijn brengen van recognition and measurement verplichtingen van uitgestelde belastingopbrengsten met FULL IFRS.

IFRS for SME was relatief nieuw op het moment dat de amendementen werden opgesteld. Daarom is besloten dat er niet te veel grote veranderingen zouden moeten worden doorgevoerd, tenzij strict noodzakelijk.

3.1.5 Verdere beweegredenen maken IFRS for SME

Naast de drie genoemde redenen onder 3.1.2 heeft IASB nog meer beweegredenen gehad om IFRS for SME te publiceren en te implementeren. Zo streeft de IASB naar comparability in global markets. De zakelijke markten van nu zijn geïntegreerd, ook voor kleine en middelgrote bedrijven. Omdat de zakelijke markt zo geïntegreerd is streeft de IASB ernaar dat financiële verslaggeving uniform is. Hierdoor kunnen financiële verslagen beter met elkaar worden vergeleken. Dit is van belang voor de volgende actoren (IASB, 2015):

1. Banken opereren over de grenzen en vertrouwen op de financiële overzichten bij het nemen van leningsbeslissingen, vaststelling van termijnen en rentetarieven en monitoren van leningen;
2. Verkopers willen de economische gezondheid van hun eventuele kopers bepalen. Zij verkopen goederen of diensten op krediet. Dit geldt vooral wanneer de koper een private entiteit is. En zo gebruiken kopers financiële jaarrekeningen van een leverancier om een levensvatbare zakelijke relatie op lange termijn beoordelen;
3. Credit rating agencies proberen uniforme ratings te bepalen over grenzen heen;
4. Ontwikkelingsinstellingen zoals het IMF of de Wereldbank gebruiken financiële verslaggeving bij het alloceren van middelen. Accountingverschillen verminderen begrijpelijkheid. Dit kan leiden tot suboptimale beslissingen;
5. Veel private bedrijven hebben outside investors. Zij moeten doorgaans afgaan op de financiële informatie die wordt verstrekt om de financiële positie, kasstromen en financiële prestatie te bepalen bij het maken van investeringsbesluiten. Nationale GAAP is vaak niet gemaakt voor dit doel.

3.1.6 Doel van financiële verslagen van SMEs onder IFRS for SME

Het doel dat de IASB heeft opgesteld voor financiële verslagen van SMEs is dat de financiële verslagen informatie moeten bevatten over de financiële positie, de prestaties en cash flows die belangrijk is voor het nemen van economische beslissingen. Deze informatie moet duidelijk zijn voor een breed scala aan gebruikers die niet in staat zijn om financiële verslagen te verkrijgen die voldoen aan hun specifieke informatiebehoeften. Om dit doel te verwezenlijken heeft de IASB hierbij twaalf kwalitatieve karakteristieken genoemd waaraan een financieel verslag moet voldoen. Te weten:

- **understandability;** De informatie moet van zodoende kwaliteit zijn dat het gebruikers in staat stelt de ware betekenis van de informatie te begrijpen
- **relevance;** De capaciteit van de informatie om te helpen bij het maken van beslissingen van gebruikers
- **materiality;** Alleen informatie die een oordeel of beslissing van een gebruiker kan vormen of veranderen wordt meegenomen.
- **reliability;** De kwaliteit van informatie die ervoor zorgt dat de informatie tot op de grootst mogelijke hoogte vrij is van fouten en vooroordelen.
- **substance over form;** Inhoud boven vorm
- **prudence;** Een voorzichtige reactie op de onzekerheid en risico's die het bedrijfsleven met zich mee brengt.
- **completeness;** Alle informatie die nodig is om een betrouwbaar beeld te krijgen van een bepaald fenomeen wordt opgenomen in de informatie

- comparability; De kwaliteit van informatie stelt gebruikers in staat om verschillende economische situaties te vergelijken
- timeliness; De informatie is beschikbaar voordat het zijn waarde om de beslissing van de gebruiker te beïnvloeden verliest.
- balance between benefit and cost; Alle informatie moet een kosten-baten analyse ondergaan om te kijken of de informatieve meer waarde oplevert dan het kost
- undue cost or effort; De informatie mag niet leiden tot onnodige kosten of inspanningen van de maker van financiële verslagen.

3.1.7 Beschrijving van een SME

Dit deel beschrijft welke karakteristieken bedrijven hebben waarvan de IASB acht dat IFRS for SME van toepassing is. Small en Medium entities zijn bedrijven die

1. geen publieke verantwoording hoeven af te leggen;
2. algemene financiële verslagen publiceren voor externe gebruikers. Voorbeelden van externe gebruikers zijn een eigenaar die zich niet bemoeit met het leiden van het bedrijf, crediteuren en kredietinstellingen.

Een bedrijf is wel verplicht tot publieke verantwoording wanneer

1. zijn schuld- of eigenvermogensinstrumenten worden verhandeld in een openbare markt of het is in een proces om zulke instrumenten te verhandelen op de openbare markt;
2. het op goede trouw activa bezit voor een grote groep van buitenstaanders als primaire bedrijfsvoering. Hieronder vallen bijvoorbeeld banken, verzekeraars en beleggingsfondsen;

Sommige bedrijven houden activa van een grote groep buitenstaanders omdat financiële middelen aan hen zijn toevertrouwd door klanten of leden die niet betrokken zijn bij het beheer van de entiteit. Wanneer deze bedrijven de activa niet houden vanwege hun primaire bedrijfsvoering, dan maakt dit deze bedrijven niet publiekelijk verantwoord. Voorbeelden van zulke bedrijven zijn makelaars, liefdadigheidsinstellingen en bedrijven die vooraf betaling ontvangen van de goederen of diensten die zij verkopen zoals energiebedrijven.

Een dochterbedrijf waarvan het moederbedrijf FULL IFRS gebruikt of deel is van een geconsolideerde groep die FULL IFRS gebruikt mag IFRS voor SME gebruiken Indien dit dochterbedrijf zelf geen publieke verantwoording heeft. Dit is echter niet efficiënt. Bij consolidatie moet spake zijn van formele en materiële; eenheid wanneer dan verschillende accountingstandaarden worden gebruikt zorgt dit voor oneffenheden in de consolidatie.

Een moederbedrijf beoordeelt de mogelijkheid om deze standaard in zijn afzonderlijke jaarrekening te gebruiken op basis van zijn eigen status zonder te overwegen of andere groepsentiteiten of de groep als geheel publieke aansprakelijkheid heeft. Als het moederbedrijf

zelf geen publieke aansprakelijkheid heeft, kan het zijn aparte financiële verslagen presenteren volgens deze standaard (IASB, 2015).

3.1.8 Positie van IFRS for SME in de wereld

Op dit moment is het voor 85 van de 150 jurisdicties in de wereld toegestaan of verplicht om IFRS for SME te gebruiken. 11 jurisdicties overwegen het adopteren van IFRS for SME. Van de 85 jurisdicties waar IFRS for SME toegepast moet of mag worden zijn de volgende punten op te merken. In 4 jurisdicties mogen SMEs geen FULL IFR gebruiken, alleen IFRS for SME is daar toegestaan voor deze bedrijven. In 56 jurisdicties mogen SMEs kiezen tussen FULL IFRS of IFRS for SME. In 23 jurisdicties mogen SMEs kiezen tussen FULL IFRS, IFRS for SMEs of nationale GAAP. En in 2 jurisdicties mag alleen gekozen worden tussen IFRS for SME of nationale GAAP. IFRS for SME lijkt meer aan te slaan in de economisch minder voortvarende landen. Zo is IFRS for SME geadopteerd in 27 Latijns-Amerikaanse landen en 17 Afrikaanse landen. Een reden hiervoor kan zijn dat de nationale accounting standaarden in minder welvarende landen van mindere kwaliteit zijn. Deze landen zijn dan sneller geneigd de kwalitatief hoge standaarden van de IFRS te adopteren. In meer economisch welvarende landen blijft de adoptie van IFRS for SME erg achter. Er is tot op heden geen land in de Europese unie dat IFRS for SME verplicht stelt. De Europese commissie heeft hierbij een grote rol gespeeld. De commissie heeft namelijk besloten IFRS for SME niet op te nemen in de richtlijnen. De commissie heeft een onderzoek laten uitvoeren waar de hoofdvraag was en of landen in de Europese Unie wat voelden voor het adopteren van IFRS for SME als algemene standaard. Uit het onderzoek bleek dat veel landen hier niet voor warm liepen en hun eigen GAAP prefereerden. Vooral bedrijven in Duitsland en Frankrijk zagen dit niet zitten. Verder heeft een rol gespeeld dat enkele bepalingen uit IFRS for SME tegen accounting richtlijnen ingaan die de Europese commissie zelf heeft opgesteld. Dit tezamen heeft ervoor gezorgd dat de Europese commissie geen noodzaak zag om IFRS for SME te adopteren (Quagli & Poaloni, 2012). Een land dat positief tegen IFRS for SME aankijkt is het Verenigd Koninkrijk. Het Verenigd Koninkrijk heeft voor niet-beursgenoteerde bedrijven sinds 1 januari 2015 een standaard geadopteerd die bijna een exacte kopie is van IFRS for SME. De zogenaamde FRS 102. Niet-beursgenoteerde bedrijven hebben daar de optie FULL IFRS of FRS 102 te gebruiken (IASB, 2017).

3.1.9 Implementatie IFRS for SME in Brazilië

Brazilië heeft een BBP van ongeveer 2 biljoen euro en is daarmee een van de grootste economien ter wereld. Toch staat het land er om bekend een zwakke institutionele omgeving en een slap handhavingsmechanisme van de economie te hebben. De regering heeft mede daarom een aantal jaren geleden besloten dit tegen te gaan. Een van de vele voorstellen was het implementeren van de IFRS-standaarden in Brazilië. De Braziliaanse GAAP werd namelijk gezien als inefficiënt in vergelijking met IFRS. Het Comitê de Pronunciamentos Contábeis (CPC) is het lichaam in Brazilië dat gaat over de accounting standaarden. Dit besloot dat het vanaf

2010 voor Braziliaanse beursgenoteerde bedrijven verplicht is IFRS te gebruiken. Daarvan afwijken is voor deze bedrijven niet mogelijk. Daarnaast besloot zij in 2010 dat IFRS for SME verplicht is voor SMEs in Brazilië. SMEs in Brazilië krijgen echter de mogelijkheid om, wanneer zij dit willen, FULL IFRS toe te passen. Dit zijn de enige twee mogelijkheden die SMEs in Brazilië hebben met betrekking tot de financiële verslaggeving. De IFRS for SME standaard heeft in Brazilië een zeer kleine aanpassing ondergaan. Deze aanpassing is dat in aparte financiële verslagen van bedrijven de aandelenmethode moet worden toegepast wanneer het gaat over beleggingen in dochterondernemingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures. Voor de rest is de overgenomen standaard helemaal zoals IFRS for SME. Daarnaast is het zo dat zogeheten micro entiteiten de IFRS for SME standaard niet verplicht hoeven te gebruiken. Deze micro entiteiten worden door de CPC beschreven als bedrijven die een omzet hebben van minder dan 3,6 miljoen real (1 miljoen euro). Ook heeft de CPC een richtlijn gegeven die beschrijft wanneer een bedrijf in Brazilië een SME is. Een bedrijf is in Brazilië volgens de CPC een SME wanneer het in het voorgaande jaar een omzet heeft gehad van ten hoogste 300 miljoen real (80 miljoen euro) of totale activa van ten hoogste 240 miljoen real (65 miljoen euro). Dit is echter geen strenge regel en hiervan kan worden afgeweken. Het is niet zo dat wanneer er een jaar een omzet van meer dan 80 miljoen euro wordt gedraaid er meteen zal moeten worden overgestapt naar een andere accountingstandaard. Daarnaast moet er voldaan zijn aan de voorwaarden die de IASB zelf heeft opgesteld om als een SME te worden bestempeld.

3.1.10 Concrete situatie IFRS for SME in Brazilië

Hoewel gebruik van IFRS for SME verplicht is voor SMEs in Brazilië is er toch een aantal redenen die ervoor zorgen dat niet alle bedrijven deze standaard ook daadwerkelijk gebruiken. Ten eerste staat er geen straf op het niet gebruiken van de IFRS for SME standaard. Dit zorgt ervoor dat bedrijven de standaard die er was voor IFRS adoptie in Brazilië in theorie kunnen blijven gebruiken zonder dat zij hiervoor gestraft worden. Ten tweede geven sommige Braziliaanse bedrijven aan dat de accounting informatie van deze SMEs niet worden gebruikt door externe gebruikers. Zij beargumenteren op die manier dat het voor hen geen zin heeft om IFRS for SME toe te passen. Ten derde blijkt dat een groot deel van de accountants van SMEs in Brazilië weinig inspanningen willen verrichten om IFRS for SME daadwerkelijk te adopteren (Pelucio-Grecco, Geron, & Grecco, 2015).

Uit een survey die is gedaan onder 150 Braziliaanse bedrijven in Sao Paulo, waarvan er 86 onder het kopje SME vallen, zijn de volgende dingen op te merken. Van de 86 bedrijven die een SME gebruiken zijn er 44 (51%) de IFRS for SME standaard. Van de overgebleven 42 SMEs geven er 29 aan dat zij niet IFRS for SME gebruiken maar vrijwillig FULL IFRS gebruiken. De overige 13 bedrijven geven aan dat zij geen van deze beide standaarden gebruiken. Op basis van deze cijfers is te concluderen dat een kleine maar zeker geen verwaarloosbare groep de IFRS for SME

standaard niet adopteert terwijl dit wel verplicht is. De bedrijven die IFRS for SME wel hebben geadopteert blijken tevreden met de accounting kwaliteit die het met zich meebrengt. Zo blijkt uit hetzelfde survey dat zowel in de ogen van de makers van financiële verslagen als in die van gebruikers van die financiële verslagen de informatie die IFRS for SME presenteert van evenveel waarde is als die van FULL IFRS (Pelucio-Grecco, Geron, & Grecco, 2015).

3.2 Voor en nadelen adoptie IFRS for SME

Voor de gebruikers van IFRS for SME is het eerste grote voordeel dat IFRS for SME minder zwaar is dan IFRS. Het voldoen aan de accountingregels die IFRS for SME bevat kost minder tijd en moeite dan wanneer FULL IFRS wordt toegepast. Omdat er minder tijd en moeite besteed hoeft te worden aan het voldoen van accountingregels kan er door bedrijven kosten en tijd worden bespaard. Er kan ook het omgekeerde gelden. Bedrijven die eerst de GAAP in het land volgen en dan overstappen naar IFRS for SME kunnen juist te maken krijgen met een verzwaring van de lasten. IFRS for SME is bedoeld om een lichte standaard te zijn. Onder kopje 3.1.4 is echter al beschreven dat IFRS for SME nog steeds een te zware last kan zijn voor veel vooral kleine bedrijven. Het kan dan gebeuren dat IFRS for SME in die situatie een lastenverzwaring in plaats van een lastenverlichting is.

Een ander voordeel is dat wanneer IFRS for SME geadopteerd wordt de vergelijkbaarheid van de financiële verslagen toeneemt. In het overgrote deel van de wereld gebruiken SMEs de GAAP die van toepassing is in dat land. Hierdoor kunnen financiële verslagen uit verschillende landen moeilijker met elkaar vergeleken worden dan wanneer er een standaard zoals IFRS for SME gehanteerd wordt. Dit kan voor zowel de makers als gebruikers van financiële verslagen voordelen opleveren. Een voordeel voor makers van de financiële verslagen kan zijn dat makkelijker geld geleend kan worden. Financiële verslagen onder IFRS for SME zijn beter vergelijkbaar. Omdat banken en rating agencies de financiële verslagen beter kunnen waarderen en vergelijken kan dit ervoor zorgen dat zij eerder kapitaal durven te verstrekken (Mackenzie, et al., 2015). Gebruikers zoals investeerders kunnen ook voordeel hebben bij het gebruik van IFRS for SME. Investeerders kunnen de financiële verslagen van SMEs uit andere landen dan beter vergelijken en zo een meer weloverwogen keuze maken.

Daarnaast kan de value relevance van financiële verslagen door IFRS for SME voor hun gebruikers verbeteren. Zoals is aangegeven in 3.1.2 hebben gebruikers van financiële verslagen van SMEs vaak andere belangen dan gebruikers van financiële verslagen van beursgenoteerde ondernemingen. IFRS for SME zorgt ervoor dat de gebruikers minder ingewikkelde informatie krijgen over de korte termijn.

Een nadeel van de adoptie van IFRS for SME is dat niet met zekerheid gesteld kan worden dat de standaard van hogere kwaliteit (in de zin van earnings management en value relevance) is dan de GAAP die het eventueel vervangt. (In dit onderzoek was graag de accountingkwaliteit

van IFRS for SME getoetst aan de hand van regressies. Dit is echter niet mogelijk gebleken omdat de financiële informatie over SMEs in Brazilië niet toereikend genoeg is.)

Een ander nadeel van IFRS for SME kan volgens onderzoekers zijn dat IFRS for SME niet toegepast kan worden op iedere SME. Deze onderzoekers (Epstein & Jermakowicz, 2007) stellen dat er fundamentele verschillen zitten in de doelen die verschillende SMEs hebben met betrekking tot hun financiële verslagen. Zij stellen dat er niet een enkele standaard kan bestaan voor alle SMEs die deze doelen allemaal kan vertegenwoordigen. Het in een keer adopteren van IFRS for SME kan er voor zorgen dat vooral kleine bedrijven worden opgezadeld met een standaard die hun doelen niet vertegenwoordigt.

Ook geven deze onderzoekers aan dat het adopteren van IFRS for SME negatieve effecten kan hebben voor boekhoudkundig onderwijs. Door de focus te verschuiven van het voorbereiden van professionals om de beste manier te kiezen om de economische effecten van een bepaalde transactie of gebeurtenis te melden naar het alleen volgen wat de versimpelde IFRS standaard zegt.

4. Empirisch deel

4.1 Basis voor empirisch onderzoek

Dit deel behandelt het empirisch deel van dit onderzoek. Het empirische deel van dit onderzoek is gericht op de accountingkwaliteit van de financiële verslagen van beursgenoteerde bedrijven in Brazilië. Er is voor Brazilië gekozen omdat dit een van de grootste economieën in de wereld is waar een duidelijk onderscheid gemaakt kan worden tussen de pre IFRS periode en de post IFRS periode. Zoals in de inleiding is vermeld zijn beursgenoteerde bedrijven in Brazilië vanaf 2010 verplicht IFRS te gerbuiken. Daarnaast is er nog niet veel onderzoek gedaan naar accounting kwaliteit na adoptie van IFRS in Brazilië. Dit onderzoek richt zich op voornamelijk op earnings management, timely loss recognition en value relevance. Deze drie onderwerpen worden door eerdere onderzoeken gebruikt om de accounting kwaliteit te meten aan de hand van cijfers. In dit onderzoek worden, als uitgangspunt voor het empirisch onderzoek, drie eerdere onderzoeken die zijn gedaan naar accounting kwaliteit. Deze onderzoeken van belang hebben een aantal regressies opgesteld op basis waarvan conclusies getrokken over de invloed van de adoptie van FULL IFRS (IFRS) op accounting kwaliteit. In het kader van dit onderzoek is sprake van een vereenvoudigde mix zijn van deze drie onderzoeken.

4.1.1 Accounting kwaliteit en regressies door Lang et al.

Als eerste bespreekt dit deel het onderzoek genaamd: International Accounting Standards and Accounting Quality. Deze paper (Barth, Landsman, & M.Lang, 2008) bespreekt en onderzoekt accountingkwaliteit door het vergelijken van de perioden van voor de adoptie van FULL IFRS door bedrijven met de perioden na de adoptie van IFRS door die bedrijven. Daarnaast vergelijken de onderzoekers bedrijven die IFRS hebben geadopteerd met bedrijven die dit niet hebben gedaan over diezelfde perioden. Het idee achter dit dubbele vergelijk is het volgende: wanneer alleen gekeken wordt naar het vergelijk tussen 'voor adoptie van IFRS' en 'na adoptie van IFRS' van dezelfde bedrijven kan niet met zekerheid gesteld worden dat accounting kwaliteit vooruit of achteruit is gegaan. Er zijn immers andere factoren die ervoor gezorgd kunnen hebben dat de accountingkwaliteit is verbeterd. In de tijd dat dit onderzoek is gedaan was IFRS nog niet verplicht in het overgrote deel van de wereld. Bedrijven hadden vaak wel een optie om IFRS te adopteren. Een probleem dat dan ontstaat is het gegeven dat bedrijven die ervoor gekozen hebben IFRS zelf vrijwillig te adopteren eventueel andere karakteristieken hebben dan die bedrijven die ervoor kozen om IFRS niet vrijwillig te adopteren. Wanneer echter het andere vergelijk tussen wel-adopteerders en niet-adopteerders over diezelfde periode aangeeft dat adopteerders van IFRS vooruit of achteruit zijn gegaan in accounting kwaliteit, kan die conclusie wel worden getrokken. De bedrijven die IFRS hebben geadopteerd zijn door de onderzoekers willekeurig gekozen over de hele wereld. De bedrijven die IFRS niet hebben geadopteerd zijn gekozen op basis van het matching principe. Dit houdt in dat voor elk bedrijf

dat IFRS heeft geadopteerd een bedrijf wordt gekozen dat dezelfde karakteristieken heeft en zich in dezelfde industrie bevindt. Maar zelf geen IFRS toepast.

De situatie in dit onderzoek ligt anders dan de situatie van het hiervoor besproken onderzoek. In Brazilië zijn beursgenoteerde bedrijven, zoals eerder beschreven, vanaf 2010 verplicht IFRS toe te passen. Dit betekent dat elk beursgenoteerd bedrijf dit ook daadwerkelijk toepast sinds 2010. Er ontstaat geen probleem met betrekking tot het gegeven dat bedrijven die IFRS vrijwillig adopteren andere karakteristieken hebben. In dit onderzoek hoeft om die reden geen dubbel vergelijk te worden gebruikt. Daarnaast zou dit niet mogelijk zijn omdat er geen beursgenoteerde bedrijven zijn in Brazilië, die geen IFRS gebruiken, om het vergelijk toe te passen. Deze scriptie richt zich alleen op de perioden van voor IFRS-adoptie en na IFRS adoptie.

Nu volgt hoe het onderzoek van (Barth, Landsman, & M.Lang, 2008) de accounting kwaliteit meet aan de hand van regressies.

De accounting kwaliteit wordt onder andere gemeten aan de hand van earnings management. Dit is onder te verdelen in drie earnings smooting metrics en de managing earnings toward a target metric. Deze metrics hebben elk een eigen regressievergelijking. De eerste earnings smooting metric is gebaseerd op de verandering van het net income geschaald op de total assets. Dit is de afhankelijk variabele in de eerste regressievergelijking. Des te kleiner de variantie in de verandering van net income des te meer dit duidt op earnings smoothing. Earnings smoothing zegt iets over de accounting kwaliteit. Hoe meer het management de resultaten kan beïnvloeden naar een door haar gewenst niveau door accounting, hoe in het algemeen gesteld, lager de accounting kwaliteit is (Lang, Ready, & Wilson, 2006). De verandering van het netto-inkomen is afhankelijk van een aantal factoren anders dan de accountingmethode die gebruikt wordt. Om hiervoor te controleren is een aantal controlvariabelen opgesteld die door alle regressies gebruikt worden. Deze controlvariabelen trachten ervoor te zorgen de economische factoren die het netto-inkomen beïnvloeden te controleren waardoor er conclusies getrokken kunnen worden op basis van de variantie van de verandering van het netto-inkomen. Daarnaast geeft dit onderzoek aan dat, om een beter resultaat te verkrijgen, het nodig is om niet direct naar de variantie van de verandering van het netto-inkomen te kijken maar naar de variantie van de residuals van de verandering van het netto-inkomen regressievergelijking. Dit zorgt er voor dat de economische effecten nog verder buiten spel worden gelaten (Lang, Ready, & Wilson, 2006). De control variabelen zijn de volgende:

SIZE de natuurlijke logaritme van de marktwaarde

GROWTH de procentuele mutatie in verkopen

EISSUE de procentuele mutatie in common stock

LEV total liabilities gedeeld door equity book value;

DISSUE	de procentuele mutatie in total liabilities;
TURN	verkopen gedeeld door total assets;
CF	operationele cashflow gedeeld door total assets;
AUD	een indicator variabele die 1 is wanneer geaudit door PwC, KPMG, Arthur Andersen, E&Y, or D&T, en anders 0.
NUMEX	het aantal beurzen waar de aandelen worden verhandeld;
XLIST	een indicator variabele die 1 is wanneer het bedrijf gelist is op U.S.-stock exchange.
CLOSE	het percentage van closely held shares van het bedrijf.

Zodat de regressie er als volgt komt uit te zien:

$$\begin{aligned} \Delta NI_{it} = & \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 GROWTH_{it} + \alpha_3 EISSUE_{it} + \alpha_4 LEV_{it} \\ & + \alpha_5 DISSUE_{it} + \alpha_6 TURN_{it} + \alpha_7 CF_{it} + \alpha_8 AUD_{it} + \alpha_9 NUMEX_{it} \\ & + \alpha_{10} XLIST_{it} + \alpha_{11} CLOSE_{it} + \varepsilon_{it}. \end{aligned}$$

Bij het gebruiken van deze regressievergelijking worden de observaties die relevant zijn bij elkaar gevoegd. Wanneer naar de post-adoptie periode wordt gekeken, zullen alle observaties na adoptie bij elkaar worden gevoegd.

Een tweede metric die te maken heeft met earnings smoothing is de ratio van variabiliteit van de verandering in het netto-inkomen en de variabiliteit van de verandering in cashflow. Ook hier wordt gekeken naar de variantie van de residuals van de regressievergelijking. Bedrijven met een volatievere cashflow hebben over het algemeen ook een volatieler netto-inkomen (Barth, Landsman, & M.Lang, 2008). Wanneer het management accruals gebruikt om earnings te managen zal de variabiliteit in de verandering van netto-inkomen kleiner moeten zijn dan dat van de operationele cash flows. Hoe kleiner de ratio is des te meer worden accruals gebruikt om earnings te smoothen. Dat duidt op een mindere accounting kwaliteit. De vergelijking komt er dan ongeveer hetzelfde uit te zien zoals de eerste vergelijking:

$$\begin{aligned} \Delta CF_{it} = & \alpha_0 + \alpha_1 SIZE_{it} + \alpha_2 GROWTH_{it} + \alpha_3 EISSUE_{it} + \alpha_4 LEV_{it} \\ & + \alpha_5 DISSUE_{it} + \alpha_6 TURN_{it} + \alpha_7 CF_{it} + \alpha_8 AUD_{it} + \alpha_9 NUMEX_{it} \\ & + \alpha_{10} XLIST_{it} + \alpha_{11} CLOSE_{it} + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

Om te meten of bedrijven naar positieve netto-inkomens managen wordt een afhankelijke variable geïntroduceerd. Deze onafhankelijke indicator variabele heet SPOS. Deze indicator variabele is 1 wanneer het netto-inkomen gedeeld door de totale assets tussen de 0 en 0.01 ligt. Wanneer de coefficient die bij deze variabele hoort negatief is, betekent dit dat bedrijven die IFRS gebruiken minder vaak geneigd zijn een zeer klein positief resultaat te vermelden. Hoe vaker een zeer klein positief resultaat wordt geleverd door bedrijven des te meer dit duidt op mogelijk earnings management (Lang, Raedy, & Yetman., 2003). De afhankelijke variabele is bij deze regressievergelijking $POST(0,1)$. Deze variabele is 1 wanneer het bedrijf IFRS gebruikt en 0 wanneer dit niet zo is. De vergelijking komt er dan als volgt uit de zien:

$$\begin{aligned} POST(0, 1)_{it} = & \alpha_0 + \alpha_1 SPOS_{it} + \alpha_2 SIZE_{it} + \alpha_3 GROWTH_{it} + \alpha_4 EISSUE_{it} \\ & + \alpha_5 LEV_{it} + \alpha_6 DISSUE_{it} + \alpha_7 TURN_{it} + \alpha_8 CF_{it} + \alpha_9 AUD_{it} \\ & + \alpha_{10} NUMEX_{it} + \alpha_{11} XLIST_{it} + \alpha_{12} CLOSE_{it} + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

De laatste regressie die dit onderzoek gebruikt en die van belang is voor dit eigen onderzoek is de regressievergelijking die een beeld geeft over timely loss recognition. De afhankelijke variable van deze vergelijking is $IAS(0,1)$. Deze is 1 wanneer IFRS wordt gebruikt en 0 wanneer dat niet zo is. De nieuwe afhankelijke variable is LNEG. Deze is 1 wanneer het netto-inkomen gedeeld door de totale assets minder dan -0.20 is en 0 wanneer dat niet het geval is. Wanneer de coefficient van LNEG positief is betekent dit dat bedrijven die IFRS gebruiken vaker geneigd zijn grote verliezen te rapporteren. Deze bedrijven rapporteren de verliezen dan vaker in het jaar dat de verliezen daadwerkelijk zijn geleden. Wanneer bedrijven minder vaak grote verliezen rapporteren dan duidt dat op mogelijk earnings management. De vergelijking komt er dan zo uit te zien:

$$\begin{aligned} IAS(0, 1)_{it} = & \alpha_0 + \alpha_1 LNEG_{it} + \alpha_2 SIZE_{it} + \alpha_3 GROWTH_{it} + \alpha_4 EISSUE_{it} \\ & + \alpha_5 LEV_{it} + \alpha_6 DISSUE_{it} + \alpha_7 TURN_{it} + \alpha_8 CF_{it} + \alpha_9 AUD_{it} \\ & + \alpha_{10} NUMEX_{it} + \alpha_{11} XLIST_{it} + \alpha_{12} CLOSE_{it} + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

Dit onderzoek zal vereenvoudigde regressievergelijkingen maken op basis van de variabelen die zijn genoemd bovenstaand onderzoek. Zoals eerder vermeld is het onderzoek dat deze paper doet eenvoudiger dan bovenstaand beschreven onderzoek door Lang et al. Een belangrijke reden daarvoor is het feit dat alle beursgenoteerde bedrijven in Brazilië in een keer zijn verplicht om IFRS te gebruiken. Hierdoor is een dubbele toets zoals eerder beschreven niet mogelijk en noodzakelijk.

4.1.2 Accounting kwaliteit en regressies door Houqe et al.

Het tweede onderzoek heeft onderzocht of IFRS-adoptie en investeerdersbescherming invloed hebben op de accounting kwaliteit. Dit onderzoek gebruikt accruals als maatstaf voor

accountingkwaliteit. Wanneer een factor negatief is gecorreleerd met de afhankelijke variabele discretionary accruals wordt dat gezien als een stijging van accountingkwaliteit (Houqe, Dunstan, Karim, & Zijl, 2010). De reden hierachter is dat accruals dan niet worden gebruikt om het netto-inkomen te beïnvloeden. Wanneer dit gebeurt, is er mogelijk sprake van earnings management en dat wijst op mindere accounting kwaliteit.

Discretionary accruals worden als volgt berekend: als eerste worden de Nondiscretionary accruals berekend (Houqe, Dunstan, Karim, & Zijl, 2010):

Nondiscretionary accruals = {[sales in year t * (current accruals in year t-1 / sales in year t-1)] + [gross PPE in year t * (depreciation in year t-1 / gross PPE in year t- 1)]}/total assets in year t-1.

Hierbij zijn current accruals beschreven als:

Current accruals = Δ [total current assets - cash and cash equivalents - treasury stock shown as current assets] - Δ [total current liabilities - total amount of debt in current liabilities – proposed dividends] Discretionary accruals are then calculated as the firm's actual total accruals in year t, minus nondiscretionary accruals for year t where total accruals are calculated as the difference between operating income and cashflow from operations, scaled by lagged total assets.

De discretionary accruals worden berekend door het totaal aantal accruals te verminderen met de nondiscretionary accruals. De regressievergelijking wordt dan als volgt:

$DACCR_{it} = \beta_0 + \beta_1 IFRS + \beta_2 INV + \beta_3 IFRS * INV + \beta_4 SIZE_{it} + \beta_5 LEV_{it} + \beta_6 GWTH_{it} + \beta_7 CFO_{it} + \beta_8 \Delta PPE_{it} + \beta_9 LAGLOSS_{it} + \text{fixed effects}$

Omdat dit onderzoek zich richt op meer dan alleen het effect van adoptie van IFRS op accounting kwaliteit is er een aantal onafhankelijke variabelen dat niet van belang is voor dit onderzoek. Wel is er een aantal controle variabelen dat van belang is voor het onderzoek naar de Braziliaanse bedrijven in deze paper. Dit zijn SIZE, LEV, GWTH, CFO, ΔPPE en LAGLOSS. De control variabele SIZE is de natuurlijke logaritme van de totale assets in duizenden. LEV is het totaal van lange termijnschulden gedeeld door het totaal aantal bezittingen. GWTH staat voor de mate van groei van de verkopen. Dit is gedefinieerd als de verkopen in jaar t minus de verkopen van jaar t-1 geschaald met de verkopen van jaar t-1. CFO staat voor operating cashflows. ΔPPE wordt beschreven als de mate van groei van PPE. Dit wordt gedefinieerd als de bruto PPE in jaar t minus de bruto PPE in jaar t-1 geschaald met de bruto PPE in jaar t-1. LAGLOSS is een dummy variabele die 1 is wanneer het bedrijf een negatief inkomen rapporteert in jaar t-1. En 0 als dat niet zo is.

4.1.3 Accounting kwaliteit en regressies door Ahmeda et al.

Het derde en laatste onderzoek dat deze paper gebruikt is onderzoek gedaan door Ahmeda et al (Ahmeda, Chalmersb, & Khlif, 2013). In het onderzoek van Ahmeda hebben onderzoekers

regressies gebruikt om de value relevance van verschillende accounting standaarden te meten. Value relevance is de mate waarin de gepresenteerde cijfers in de financiële verslaggeving de waarde van een bedrijf kunnen aangeven. Hoe beter de financiële verslaggeving van een bedrijf erin slaagt om de waarde van het bedrijf aan te geven des te beter een accounting standaard met betrekking tot value relevance is. En wanneer de value relevance van een accounting standaard beter is des te hoger is de accounting kwaliteit van die standaard.

Een regressie die gebruikt wordt om value relevance te meten is er een die de relatie tussen de aandelprijs, earnings per share en book value per share beschrijft. De regressievergelijking komt er dan zo uit te zien:

$$P_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 EPS_{it} + \alpha_2 BVPS_{it} + \epsilon_{it}$$

Om te kijken of de value relevance na adoptie van IFRS is toegenomen moet gekeken worden naar de coëfficiënten van de onafhankelijke variabelen EPS en BVPS. Wanneer de coëfficiënten een significant hogere waarde hebben na de adoptie van IFRS dan voor de adoptie van IFRS kan gesteld worden dat de value relevance is verbeterd. De gepresenteerde cijfers door een bedrijf, hier EPS en BVPS, hebben dan een groter effect op de aandelenprijs. Dit grotere effect op de aandelenprijs duidt op een betere value relevance.

Deze drie onderzoeken zijn van belang voor dit onderzoek omdat het door literatuur onderbouwde onafhankelijke variabelen geeft die accounting kwaliteit weergeven. Daarnaast zijn deze onderzoeken van waarde omdat ze onderbouwde controle variabelen laten zien. Deze onafhankelijke variabelen en controle variabelen kunnen gebruikt worden om regressievergelijkingen op te stellen die het effect van IFRS op accounting kwaliteit kunnen meten.

4.2 Data

In Brazilië zijn op dit moment 405 bedrijven waarvan aandelen openbaar verhandeld worden. Voor de regressievergelijkingen zijn veel data nodig. Deze data voor dit onderzoek zijn afkomstig van ORBIS. De databanken van Orbis gaan voor de beursgenoteerde Braziliaanse bedrijven met een aantal uitzonderingen daargelaten tot en met 2007. Van een aantal bedrijven waren geen data te vinden vanaf 2007. De voornaamste reden hiervoor is dat deze bedrijven de beurs zijn opgegaan na 2007. Deze bedrijven kunnen echter niet meegenomen worden in de data voor de regressies. Hierdoor bleven er 355 bedrijven over die wel aan deze voorwaarde voldoen. In de periode van 2007 tot 2010, waar IFRS nog niet verplicht is, zitten regelmatig gaten in de financiële informatie van de beursgenoteerde bedrijven van Brazilië. In het bijzonder in de gegevens die horen bij de cashflows. Wanneer een enkele waarde ontbreekt in een observatie kan deze in zijn totaliteit niet gebruikt worden voor de regressie. In het jaar 2007 zijn er 54 bedrijven die geen waarden missen in hun observaties. Daarnaast is ook alle informatie van de jaren tot en met 2016 van deze bedrijven bekend. Deze bedrijven vormen de

dataset. De dataset bevat de observaties van 2008 tot en met 2016 van deze 54 bedrijven. Na 2010 zitten er bijna geen gaten meer in de observaties van alle bedrijven. Omdat er financiële informatie voor 2010 mist is de beschikbare informatie schuin verdeeld tussen de pre IFRS-periode en de post-IFRS periode. Dit is voor de opgestelde regressies echter geen verhindering. Daarnaast is het aantal beschikbare jaren van de pre IFRS-periode (2007-2009) kleiner dan de beschikbare jaren van de post-IFRS periode (2010-2016). Nu volgt een beschrijving van de karakteristieken van de variabelen die zijn gebruikt.

AFHANKELIJKE VARIABLEN	PRE IFRS				POST IFRS		
	N	Mean	Std. Deviation		N	Mean	Std. Deviation
P	108	17.6	41.8	P	383	15.7	37.1
DELTA NI	108	.012	.151	DELTA NI	358	0.011	.257
Valid N (listwise)	108			Valid N (listwise)	358		

ONAFHANKELIJKE VARIABLEN	PRE IFRS				POST IFRS		
	N	Mean	Std. Deviation		N	Mean	Std. Deviation
BVPS	108	16.9	39.9	BPVS	383	20.8	50.9
EPS	108	-2.61	19.6	EPS	383	1.22	25.8
SPOS	108	.093	.291	SPOS	358	.059	.235
LNEG	108	.065	.247	LNEG	358	.034	.180
Valid N (listwise)	108			Valid N (listwise)	358		

CONTROLE VARIABLEN	PRE IFRS				POST IFRS		
	N	Mean	Std. Deviation		N	Mean	Std. Deviation
SIZE	108	12.8	2.46	SIZE	358	12.9	2.58
GROWTH	108	0.30	0.70	GROWTH	358	0.64	6.33
EISSUED	108	0.15	0.70	EISSUED	358	0.18	1.89
LEV	108	8.14	38.5	LEV	358	1.51	16.3
DISSUED	108	0.31	0.57	DISSUED	358	0.10	0.76
TURN	108	0.80	0.65	TURN	358	0.74	0.70
NUMEX	108	1.31	1.16	NUMEX	358	1.34	1.18
Valid N (listwise)	108			Valid N (listwise)	358		

4.3 research design

Om te kijken of de accounting kwaliteit in Brazilië voor beursgenoteerde bedrijven is verbeterd nadat IFRS is ingevoerd gebruikt dit paper een viertal regressies. De eerste drie gaan over earnings management en de laatste gaat over value relevance. Zoals eerder is beschreven zijn de regressies grotendeels gebaseerd op de eerder onder 4.1 genoemde onderzoeken. De eerste regressie kijkt naar de verandering van het netto-inkomen. Om te controleren voor andere economische factoren zijn de control variabelen die hiervoor zijn beschreven in kopje 4.1 toegevoegd. De eerste regressie komt er dan als volgt uit te zien:

$$\Delta NI = \beta_0 + \beta_1 \text{size} + \beta_2 \text{growth} + \beta_3 \text{eissued} + \beta_4 \text{lev} + \beta_5 \text{dissued} + \beta_6 \text{turn} + \beta_7 \text{numex} + \varepsilon \quad (1)$$

Bij deze vergelijking worden de pre-IFRS uitkomsten vergeleken met de post-IFRS uitkomsten. De verandering van het netto-inkomen van de pre-IFRS periode wordt niet direct vergeleken met de variabiliteit van het netto inkomen in de post-IFRS periode. In plaats daarvan wordt de variabiliteit van de residuen van de regressie op de netto-inkomens vergeleken, zoals de literatuur voorschrijft (Barth, Landsman, & M.Lang, 2008). Wanneer de variabiliteit van de residuen groter is duidt dat op minder earnings management en betere accounting kwaliteit. De verwachting van dit onderzoek is dat de accounting kwaliteit na adoptie van IFRS is verbeterd. Dat betekent dat de variantie van het residu van de regressievergelijking van de verandering van het netto-inkomen na het adopteren van IFRS groter is dan voor adoptie van IFRS.

De tweede regressie heeft als afhankelijke variabele een indicator variabele IFRS (0,1). Deze is 1 wanneer IFRS wordt gebruikt en 0 wanneer dit niet wordt gebruikt. Daarnaast wordt de onafhankelijke indicator variabele SPOS toegevoegd. Deze is 1 wanneer het netto-inkomen gedeeld door de totale assets tussen de 0 en 0.01 in zit en 0 wanneer dit niet zo is. SPOS is een variabele die laat zien of een bedrijf zeer kleine positieve winsten rapporteert. Wanneer dit significant vaker gebeurt dan duidt dat op earnings management. Daarnaast worden ook de controle variabelen toegevoegd die controleren voor de economische factoren. In tegen stelling tot regressievergelijking 1 en 4 worden bij regressievergelijking 2 en 3 alle observaties bij elkaar gestopt. De regressievergelijking komt er dan als volgt uit te zien:

$$\text{IFRS} (0,1) = \beta_0 + \beta_1 \text{SPOS} + \text{Controle variabelen} + \varepsilon \quad (2)$$

De verwachting van dit paper is dat het rapporteren van zeer kleine positieve winsten na adoptie van IFRS minder gebeurt. De coëfficiënt β_1 is in dat geval negatief.

De derde regressie vervangt variabele SPOS door LNEG. Indicator variabele LNEG is 1 wanneer netto-inkomen gedeeld door totale assets kleiner of gelijk aan -0.20 is. En 0 wanneer die groter is dan -0.20. Alle observaties worden bij deze regressie bij elkaar gestopt. De vergelijking komt er dan zo uit te zien:

$$\text{IFRS} (0,1) = \beta_0 + \beta_1 \text{LNEG} + \text{controle variabelen} + \varepsilon \quad (3)$$

Wanneer de coëfficiënt van LNEG positief is betekent dit dat bedrijven die IFRS gebruiken vaker geneigd zijn grote verliezen te rapporteren. Deze bedrijven rapporteren de verliezen dan vaker in het jaar dat de verliezen daadwerkelijk zijn geleden. Wanneer bedrijven minder vaak grote verliezen rapporteren dan duidt dat op earnings management. De verwachting van dit paper is dat er na adoptie van IFRS vaker grote verliezen worden gerapporteerd. De coëfficiënt van LNEG is in dat geval positief.

De laatste regressie van dit onderzoek gaat over value relevance. De afhankelijke variabele is bij deze vergelijking P. Deze staat voor de aandeelprijs voor het einde van het boekjaar. Daarnaast worden er twee onafhankelijke variabelen toegevoegd: BVPS en EPS. Deze staan respectievelijk voor book value per share en earnings per share. Daarnaast wordt de controle variabele SIZE toegevoegd. Bij deze vergelijking wordt de pre-IFRS periode weer vergeleken met de post-IFRS periode. De regressievergelijking komt er dan als volgt uit te zien:

$$P = \beta_0 + \beta_1 BVPS + \beta_2 EPS + \beta_3 SIZE + \varepsilon \quad (4)$$

De verwachting van dit onderzoek is dat BVPS en EPS beter de P kunnen verklaren nadat IFRS is geadopteerd. Dit betekent in dat geval dat β_1 en β_2 een grotere coëfficiënt hebben omdat deze variabelen P dan meer invloed hebben op P. Wanneer BVPS en EPS meer invloed hebben op de P dan duidt dit op meer value relevance. En meer value relevance wijst naar betere accounting kwaliteit.

5. Resultaten

Dit hoofdstuk bespreekt de resultaten die zijn gevonden met behulp van de regressies. De eerste drie regressies gaan over earnings management en de laatste over value relevance.

5.1.1 Regressie 1 DNI

Als eerste de resultaten van regressie 1. Bij deze regressievergelijking gaat het om de variantie van de residuen van de regressievergelijking op de verandering van het netto-inkomen. Volgens de verwachting is de variatie van de residuen na adoptie van IFRS groter dan voor adoptie van IFRS.

Residuals Statistics PRE IFRS				Residuals Statistics POST IFRS			
REGRESSIE 1	Mean	Std. Deviation	N		Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	.012	.035	108	Predicted Value	.011	.024	358
Residual	.000	.146	108	Residual	.000	.256	358

*Dependent variable = DNI

In de periode voordat IFRS is geadopteerd is de standaarddeviatie van de residuen 0.146. In de periode nadat IFRS is geadopteerd is deze 0.256. De standaarddeviatie is zoals verwacht gestegen. Dit is een indicatie dat er minder aan earnings management wordt gedaan in de post IFRS periode.

5.1.2 Regressie 2 SPOS

Regressie 2 gaat over het rapporteren van zeer kleine winsten uitgedrukt in de variabele SPOS. De verwachting is dat bedrijven na adoptie minder vaak zeer kleine positieve winsten rapporteren. De coëfficiënt van SPOS is in dat geval negatief.

REGRESSIE 2	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	.713	.103		6.937	.000
SIZE 2008	.009	.008	.052	1.020	.308
GROWTH	.002	.004	.027	.588	.557
EISSUE	.003	.012	.010	.217	.828
LEV	-.002	.001	-.116	-2.511	.012
DISSUED	-.072	.027	-.124	-2.682	.008
TURN	-.030	.029	-.048	-1.022	.307
NUMEX	-.008	.018	-.023	-.453	.651
SPOS	-.098	.078	-.058	-1.258	.209

*Dependent variable = IFRS (0,1)

De coëfficiënt van SPOS is zoals verwacht negatief. Dit betekent dat bedrijven na adoptie van IFRS minder geneigd zijn zeer kleine positieve resultaten te rapporteren. De coëfficiënt is echter niet significant met een waarde van 0.209.

5.1.3 Regressie 3 LNEG

Regressie 3 beschrijft het rapporteren van grote verliezen uitgedrukt in de variabele LNEG. De verwachting is dat bedrijven na adoptie van IFRS vaker een groot verlies melden. De coëfficiënt van LNEG is dan positief.

REGRESSIE 3	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	.751	.107		7.029	.000
SIZE 2008	.005	.009	.033	.630	.529
GROWTH	.004	.004	.049	1.018	.309
EISSUE	.003	.012	.011	.230	.818
LEV	-.002	.001	-.108	-2.328	.020
DISSUED	-.075	.027	-.129	-2.794	.005
TURN	-.028	.029	-.046	-.984	.326
NUMEX	-.008	.018	-.022	-.431	.666
LNEG	-.160	.107	-.075	-1.497	.135

*Dependent variable = (IFRS0,1)

In tegen stelling tot wat werd verwacht is de coëfficiënt van LNEG negatief. Dit houdt in dat bedrijven na adoptie juist minder vaak een groot verlies hebben gerapporteerd. De coëfficiënt is echter niet significant.

5.1.4 Regressie 4 EPS en BVPS

De vierde regressie beschrijft de relatie tussen de aandelprijs en de BVPS en EPS. De verwachting is dat EPS en BVPS na adoptie van IFRS een groter effect hebben op de aandelprijs. Oftewel de coëfficiënten van deze variabelen zijn na adoptie positief gezien groter.

PRE IFRS					POST IFRS				
REGRESSIE 4	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	Sig.	REGRESSIE 4	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	Sig.
	B	Std. Error	Beta			B	Std. Error	Beta	
1 (Constant)	.889	6.932		.898	1 (Constant)	-5.828	3.152		.065
BVPS	.823	.063	.786	.000	BVPS	.526	.028	.730	.000
EPS	-.198	.134	-.093	.143	EPS	.191	.051	.140	.000
SIZE	.396	1.069	.023	.712	SIZE	1.667	.456	.121	.000

*Dependent variable = P

In de pre-IFRS periode heeft BVPS een significant positief effect op P met een coëfficiënt van 0.823. In de post-IFRS periode heeft BVPS ook een significant positief effect met een coëfficiënt van 0.526. De coëfficiënt van BVPS is in de post-IFRS periode kleiner dan in de pre-IFRS periode. Dit houdt in dat de value relevance van BVPS is afgenomen. Dit is tegen de verwachting. Voor EPS geldt iets anders. In de pre-IFRS periode heeft EPS een negatief niet significant effect met een coëfficiënt van -0.198. In de post-IFRS periode heeft EPS een positief significant effect met een coëfficiënt van 0.191. Dit betekent dat de value relevance van EPS juist is toegenomen. Dit komt overeen met de verwachting.

5.2 Conclusie resultaten

De resultaten van de regressievergelijkingen geven geen eenduidig beeld of de accounting kwaliteit is verbeterd. Van regressies 1-3 die over earnings management gaan wijzen regressie 1 en 2 op een verbetering van de accounting kwaliteit na invoering van IFRS en regressie 3 op een verslechtering van accounting kwaliteit na invoering van IFRS. Geen van deze resultaten is echter significant. Regressie 4 over value relevance gaf wel significante resultaten. De resultaten van regressie 4 geven echter ook geen eenduidig beeld. Zo neemt de value relevance van book value per share af terwijl de value relevance van earnings per share toeneemt. Er kan op basis van deze resultaten niet gesteld worden of algehele de accounting kwaliteit voor beursgenoteerde bedrijven in Brazilië is verbeterd na invoering van IFRS.

5.3 Discussie empirisch deel

Dit deel interpreteert de resultaten en geeft enkele beperkingen aan bij het uitgevoerde onderzoek.

De verwachting van deze paper was dat de adoptie van IFRS een hogere accounting kwaliteit in Brazilië zou brengen. Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de CPC de GAAP in Brazilië voor adoptie van IFRS van mindere kwaliteit vonden dan IFRS. Dit was immers een van de

beweegredenen om over te stappen op de IFRS-standaard. Het onderzoek dat is gedaan kan echter niet stellen dat de accounting kwaliteit is verbeterd. Veel resultaten zijn niet significant en waar deze wel significant zijn, geven die resultaten een tegenstrijdig beeld. Een eerste beperking van dit onderzoek is de vraag of er aan de hand van vier regressies een volledig beeld over accounting kwaliteit gegeven kan worden. Earnings management en value relevance zijn belangrijke aspecten van accounting kwaliteit maar er zijn nog meer dingen die meespelen bij het bepalen van de accounting kwaliteit. Daarnaast kunnen de aspecten earnings management en value relevance nog verder uitgediept worden. Zo hadden op basis van de drie onderzoeken in hoofdstuk 4 nog een andere regressies kunnen worden opgesteld die een duidelijker beeld kunnen scheppen over de accounting kwaliteit. Dit is om twee redenen niet gedaan. Ten eerste was de informatie die nodig was voor die regressies gebaseerd op cashflows. Deze informatie was voor 2010, dus voor de adoptie van IFRS, zeer schaars beschikbaar voor Braziliaanse beursgenoteerde bedrijven. Hierdoor bleef er niet genoeg informatie over om regressies te gebruiken die iets zinvols kunnen vertellen over de accounting kwaliteit. Ten tweede ligt het niet in de strekking van deze bachelor scriptie om zó zeer grondig empirisch onderzoek te doen. Dat is meer weggelegd voor een vervolg in bijvoorbeeld een master scriptie. De regressies die gekozen zijn in deze paper zijn de meest vereenvoudigde regressies op basis van de onderzoeken in hoofdstuk 4 die toch waardevolle uitkomsten kunnen bieden.

Een tweede beperking van dit onderzoek heeft te maken met de data die gebruikt worden. Zoals onder het kopje data is beschreven bestaat de dataset uit 54 bedrijven. Deze 54 bedrijven zijn gekozen omdat de data van die bedrijven vanaf 2007 tot en met 2016 helemaal compleet zijn. Wat hierdoor kan ontstaan is dat een bepaalde groep bedrijven is geselecteerd die een bias heeft. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat deze bedrijven professioneler bezig waren met accounting dan andere bedrijven waardoor de informatie van die bedrijven wel beschikbaar was voor 2010. Daarnaast is maar voor 3 pre-IFRS jaren data verzameld omdat er voor 2007 geen informatie beschikbaar is. Omdat veel variabelen zijn gebruikt waar een verandering van die variabele berekend moet worden zijn alleen observaties uit twee jaren (2008 en 2009) gebruikt. Naast een relatief kleine groep observaties zijn dit twee jaren waarin de economie, zoals bekend is, roerige tijden meemaakte. Er is een aantal control variabelen toegevoegd die onder andere voor economische factoren controleren maar het is de vraag of die geheel standhouden in zo'n extreme economische tijd. Dit onderzoek had graag de accounting kwaliteit van IFRS for SME willen toetsen aan de hand van regressies. Dit is echter niet mogelijk gebleken om twee redenen. De eerste is dat de informatie van private bedrijven in Brazilië die nodig zijn voor dit soort regressies moeilijk tot onmogelijk te vinden zijn. Een tweede reden is dat de informatie die nodig is voor dit soort regressies die accounting kwaliteit meten simpelweg niet bestaat. Denk bijvoorbeeld aan aandelenprijs. Hierop is een aantal variabelen zijn gebaseerd.

Vervolgonderzoek zou er vooral op gericht kunnen zijn de regressies verder uit te bouwen en enkele regressies toe te voegen. Er zijn meer variabelen die iets zeggen over accounting kwaliteit. Kijk bijvoorbeeld naar het onderzoek dat is beschreven onder 4.1.2 dat gebruik maakt van cashflows. Er kan dan een beter beeld geschetst worden of de algehele accounting kwaliteit is verbeterd. Echter blijft het probleem van de missende informatie die vooral betrekking heeft op de cashflows bestaan. Maar misschien zijn er (tegen betaling) databases te vinden waar deze informatie wel te vinden is. Het gaat hier namelijk wel om beursgenoteerde bedrijven. Daarvan mag geacht worden dat de cashflow bekend is.

6. Conclusie

De onderzoeksvraag gesteld aan het begin van dit paper is: *Verbeterd de invoering van IFRS en IFRS for SME de accounting kwaliteit voor bedrijven in Brazilië?*

Wat betreft IFRS for SME kan hier geen eenduidig antwoord op gegeven worden. Deze paper kan niet concluderen of de accounting kwaliteit daadwerkelijk verbeterd is voor SMEs in Brazilië. Wel kan gesteld worden dat de invoering van IFRS for SME voor veel SMEs in Brazilië een positief effect kan hebben. Zo kan de adoptie van IFRS for SME een lastenverlaging opleveren. Daarnaast is de vergelijkbaarheid van de financiële verslagen van SMEs in Brazilië verbeterd waardoor er beter krediet kan worden aangetrokken door die bedrijven. Ook is het voor investeerders makkelijker geworden die bedrijven te vergelijken en daardoor een betere beslissing te nemen. Echter kan het ook zo zijn dat de lasten voor een SME net worden verzwaard. Daarnaast kan het negatieve effecten hebben voor het accounting onderwijs in Brazilië.

De resultaten van de regressies geven geen uniform beeld dat de accounting kwaliteit van beursgenoteerde bedrijven in Brazilië is verbeterd. Qua earnings management blijkt dat de variantie van het netto-inkomen inderdaad omhoog na invoering van IFRS. Dit duidt er op dat er minder aan earnings management wordt gedaan. Zeer kleine winsten worden na invoering van IFRS gemiddeld gezien minder gerapporteerd en grote verliezen gemiddeld ook minder vaak. Het minder rapporteren van zeer kleine winsten na adoptie geeft aan dat earnings management is afgenomen. Het minder rapporteren van grote verliezen geeft net aan dat earnings management is toegenomen. Deze resultaten zijn echter niet significant. De resultaten over value relevance geven geen duidelijk beeld. Zo is het effect van earnings per share op de aandeleprijs na adoptie van IFRS toegenomen terwijl het effect van book value per share is afgenomen na adoptie van IFRS. Deze resultaten zijn wel significant. Deze paper kan niet stellen dat de adoptie van IFRS en IFRS for SME de accounting kwaliteit voor bedrijven in Brazilië heeft verbeterd. Daarvoor zijn de resultaten te wisselend.

Bibliography

- Ahmeda, Chalmersb, & Khlif. (2013). A Meta-analysis of IFRS Adoption Effects. *The International Journal of Accounting*, 173-217.
- Barth, M., Landsman, W., & M.Lang. (2008). International accounting Standards and Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*, 467-498.
- C. Deegan, J. U. (2011). *Financial accounting theory*. McGraw-Hill.
- Deloitte. (2009). *IFRS for SMEs vs NL GAAP. Showing you the key differences*.
- E&Y. (2010). *IFRS for small and medium sized entities. A comparison with IFRS - the basics*.
- Eisenhardt, M. (1989). Agency theory: An assesment and review. *academy of management review*, 57-74.
- Epstein, B., & Jermakowicz, E. (2007). International Standards for Small and Medium-Sized Entities. *The CPA journal*, 38-40.
- Houqe, M., Dunstan, K., Karim, W., & Zijl, T. v. (2010). The effect of IFRS adoption and Investor Protection on Earnings Quality around the World. *International Journal of Accounting*(47), 333-355.
- IASB. (2008). *IASB framework for the preparation and presentation of financial statements*. IFRS Foundation.
- IASB. (2013). *Due Process Handbook*. IFRS Foundation.
- IASB. (2015). *IFRS for SMEs*. IFRS Foundation.
- IASB. (2017, maart). *Analysis of the IFRS profiles for the IFRS for SMEs Standard*. Opgehaald van IFRS.org.
- IFRS Foundation. (2017). Opgehaald van IFRS.org.
- Kalay, A. (1983). Stockholder-bondholder conflict and dividend constraints. *Journal of Financial Economics*, 211-233.
- Lambert, R. (2001). Contracting theory and accounting. *Journal of Accounting and Economics*, 3-87.
- Lang, M., Ready, J., & Wilson, W. (2006). Earnings Management and Cross Listing: Are Reconciled Earnings Comparable to US Earnings? *Lang, M.; J. Raedy; and W. Wilson. Earnings Management and Cross Listing: Are Reco Journal of Accounting and Economics*, 255-83.

- Lang, Raedy, & Yetman. (2003). How Representative Are Firms That Are Cross Listed in the United States? An Analysis of Accounting Quality. *Journal of Accounting Research*, 363–86.
- M.C. Jensen, W. M. (1976). Theory of the firm: managerial behaviour, agency cost and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 60-305.
- Mackenzie, B., Lombard, A., Coetsee, D., Njikizana, T., Chamboko, R., & Selbst, E. (2015). *Applying IFRS for SMEs*. Wiley.
- Mackenzie, L. C. (2010). *Applying IFRS for SMEs*. Wiley.
- Pelucio-Grecco, M., Geron, C. M., & Grecco, G. B. (2015). Adoption and use of IFRS: Evidence from Brazil. *Journal of Accounting and Marketing* .
- Quagli, A., & Poaloni, P. (2012). How is the IFRS for SME accepted in the European context? *elsevier*, 147-156.
- Zimmerman, R. W. (1986). *Positive Accounting Theory*. Prentice-Hall.
- Zimmerman, R., & Watts, J. (1990). Positive accounting theory: A ten year perspective. *The Accounting Review*, 56-131.

